



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, rozhodl samosoudkyní Mgr. Monikou Chaloupkovou ve věci **žalobce P. V.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, o **žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13.1.2012, č.j. X,**

t a k t o :

- I. Žaloba s e z a m í t á .**
- II. Žalobce n e m á právo na náhradu nákladů řízení a žalované s e toto právo n e p ř í z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13.1.2012, č.j. X, žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 3.10.2011, č.j. X, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 písm. a) zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice (dále jen „OSSZ“) ze dne 31.8.2011 je žalobce invalidní pro invaliditu třetího stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 70%, když datum vzniku invalidity bylo stanoveno na 3.8.2011, ovšem žalobce nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod. Žalovaná v námitkovém řízení dospěla k závěru, že žalobcova invalidita vznikla dříve, již k datu 14.9.2010, a pokles pracovní

schopnosti je vyšší, než určila OSSZ, konkrétně 80%, nicméně závěr o zamítnutí žalobcovy žádosti je správný, neboť žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění.

Žalobce se včasnou žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované, přičemž uvedl následující skutečnosti:

V roce 1999 na mě byl prohlášen konkurs, daňová přiznání podává Ing. Jiří Syrový, správce konkursní podstaty. Podnikání mám pozastaveno od roku 2001. Správce za mě neplatil sociální a zdravotní pojištění, já sám nemám žádný příjem, jediné, co s manželkou pobíráme, jsou dávky v hmotné nouzi. Žádám, aby soud celou věc přezkoumal a uložil správci doplatit dlužné sociální a zdravotní pojištění.

Žalovaná se ve věci vyjádřila podáním ze dne 20.6.2012, kdy navrhla přezkoumání žalobcova zdravotního stavu a rozhodnutí ponechala na výsledku dokazování a úvaze soudu. K naplnění doby pojištění pak uvedla následující:

Ke dni vzniku invalidity, tj. k datu 14.9.2010, byl žalobce starší 28 let, tudíž potřebná doba pojištění činí 5 let, přičemž tato se zjišťuje z posledních 10 let před vznikem invalidity, tedy z období od 14.9.2000 do 14.9.2010. Žalobce v tomto období získal pouze 1 rok pojištění. V evidenci OSSZ byl žalobce jako osoba samostatně výdělečně činná od 6.3.1990 do 31.3.2001. V letech 1991 až 1995 žalobce neuhradil pojistné, v letech 1996 až 2001 výkon samostatné výdělečné činnosti nezaložil účast žalobce na důchodovém pojištění (nulové vyměřovací základy), tedy tato doba nemůže být zhodnocena jako doba pojištění, neboť po 31.12.1995 je dobou pojištění doba účasti na pojištění, za kterou bylo uhrazeno pojistné. V případě doplacení pojistného, doložení jiných dob pojištění nebo náhradních dob pojištění bude o invalidním důchodu znovu rozhodnuto.

Žalobce reagoval replikou ze dne 11.7.2012, v níž zopakoval svou argumentaci ze žaloby a doplnil, že žádné pojistné nedoplatil, protože nemá z čeho, a na správce podá stížnost, neboť kvůli němu nepobírá plný invalidní důchod.

Podáním ze dne 19.9.2012 pak na výzvu soudu žalobce sdělil, že trvá na přezkoumání napadeného rozhodnutí, po přerušení podnikání v roce 2001 nevykonával žádnou živnost, od 14.9.2010 je na neschopence a nemocný. Dále pak zopakoval návrh, aby bylo správci uloženo doplatit za něj dlužné pojistné.

O žalobě soud rozhodl při jednání dne 5.12.2012, za účasti obou řádně předvolaných účastníků řízení. Soud přitom v souladu s § 75 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále je „s.ř.s.“), vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované, tj. ze stavu k datu 13.1.2012, kdy bylo rozhodnutí žalované vydáno, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů. Dospěl přitom k následujícím skutkovým a právním závěrům:

Žalobce podanou žalobou napadl rozhodnutí žalované, neboť nesouhlasil s tím, že nesplnil podmínku doby pojištění, poukazoval na okolnosti, které podle něho k neplacení pojistného vedly, a navrhoval, aby byla správci konkursní podstaty uložena povinnost doplatit pojistné. Naopak žalobce nenamítal nic proti provedení zhodnocení jeho zdravotního stavu, kdy žalovaná dospěla k závěru, že pokles pracovní schopnosti žalobce z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odpovídá invaliditě třetího stupně, přičemž tato

vznikla 14.9.2010. Soud proto vzal otázku invalidity žalobce, resp. zjištění týkající se jeho zdravotního stavu, za nesporná, neshledal potřebu přezkoumání žalobcova zdravotního stavu a soustředil se na to, zda je správný závěr žalované o nesplnění doby pojištění ze strany žalobce.

Ze správního spisu vyplynuly níže uvedené skutečnosti:

Žalobce požádal žádostí ze dne 3.8.2011 o přiznání invalidního důchodu. V žádosti uvedl, že v období od 6.3.1990 do 31.12.2001 byl osobou samostatně výdělečně činnou, od 1.9.2006 doposud nikde nepracuje, nepodniká a není ani evidován na úřadu práce, po 30.6.2002 nebyl společníkem obchodní společnosti, členem jejího statutárního orgánu nebo její dozorčí rady a po 31.12.2008 nebyl členem statutárního orgánu družstva.

Z výpisu z veřejné části Živnostenského rejstříku ze dne 15.12.2011 vyplývá, že žalobce je od 11.10.1999 v konkursu.

Rozhodnutím ze dne 3.10.2011, č.j. X, ČSSZ žalobcovu žádost zamítla pro nesplnění podmínek § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, když žalobcova invalidita vznikla dne 3.8.2011 a v rozhodném období (období 10 let před vznikem invalidity), tj. v období od 3.8.2001 do 2.8.2011, žalobce získal pouze jeden rok pojištění, namísto zákonem požadovaných 5 let, resp. v období 20 let před vznikem invalidity (3.8.1991 – 2.8.2011) získal rovněž jeden rok pojištění, namísto požadovaných 10 let.

Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí včasné námitky, v nichž žádal o možnost doplacení pojistného a vyslovil nesouhlas s přiznáním invalidity od 3.8.2011, když podle jeho názoru invalidita u něj vznikla v únoru 2011, kdy mu byla provedena transplantace. Závěrem pak uvedl, že daňová přiznání od roku 1999 (prohlášení konkursu) za něj podává správce konkursní podstaty, který neodvádí sociální a zdravotní pojištění, a zároveň z tohoto důvodu požádal, aby mu byla udělena výjimka nebo aby bylo správci uloženo doplatit pojistné za dobu od prohlášení konkursu doposud.

Žalovaná v průběhu námitkového řízení opatřila nové posouzení žalobcova zdravotního stavu, které provedla MUDr. H. A. a z něhož vyplynulo, že žalobce je invalidní pro invaliditu III. stupně, s datem vzniku invalidity 14.9.2010, kdy již byl prokazatelně v pracovní neschopnosti pro jednoznačné projevy jaterního selhávání.

Napadeným rozhodnutím byly námitky žalobce zamítnuty a rozhodnutí ČSSZ ze dne 3.10.2011, č.j. X, bylo potvrzeno, neboť žalovaná shledala, že závěr o nesplnění podmínky potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod je správný, tedy ČSSZ žalobcovu žádost správně zamítla, přestože žalobce skutečně invalidní pro invaliditu III. stupně je, a to s poklesem pracovní schopnosti 80%.

Ze správního spisu vyplynulo, že argumentace ohledně neplacení pojistného se plně shoduje s argumentací použitou v žalobě, když žalobce opětovně uvedl, že je od roku 1999 v konkursu, daňová přiznání za něj podává správce konkursní podstaty, který neplatí pojištění, a požádal, aby správci bylo uloženo toto pojištění doplatit. Námitku dřívějšího data vzniku invalidity (konkrétně únor 2011) naopak již žalobce v žalobě neuvedl, neboť žalovaná mu dala v napadeném rozhodnutí za pravdu, když se opřela o nové posouzení žalobcova zdravotního stavu a uzavřela, že žalobce je invalidní pro invaliditu III. stupně již od data 14.9.2010 (na celkovém závěru o nesplnění doby pojištění a tedy zamítnutí žalobcovy žádosti o přiznání invalidního důchodu tato skutečnost nic nezměnila). S ohledem na shodu námitek vznesených žalobcem ve správním řízení a námitek žalobních je pro zhodnocení zákonnosti napadeného rozhodnutí zásadní, jakým způsobem se s těmito námitkami vypořádala v rámci

rozhodování o námitkách žalobce žalovaná. Soud ve správním soudnictví se totiž k námitce, kterou uplatnil žalobce již v námitkách proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, nemůže vyjadřovat tak, že by nahrazoval činnost druhoinstančního správního orgánu. Krajský soud není další třetí instancí ve správním řízení. Soud může pouze v případě drobných odchylek, tj. jestliže se zcela neztotožní s tím, jak se žalovaná vypořádala s námitkami, korigovat právní názor, o který se opírá žalované rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ ze dne 28.7.2009, č.j. 8 Afs 51/2007-87). Jinými slovy řečeno, pokud žalobce uplatnil stejným způsobem námitku jak v námitkách proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 3.10.2011, tak i v žalobě, nemůže soud ve správním soudnictví v takovém případě zcela změnit právní názor žalované, tedy uvést k uvedené námitce jiný právní názor, než žalovaná v napadeném rozhodnutí, protože by se jednalo o změnu právního názoru správního orgánu. Podstatná změna právního názoru žalované soudem ve správním soudnictví by mohla vést k nezákonnosti rozhodnutí soudu (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 18.10.1999, sp.zn. IV. ÚS 279/99). Krajský soud se tedy musel v dané věci zaměřit na posouzení zákonnosti úvah žalované v případě zmíněných námitok shodných s námitkami uvedenými v žalobě. Dospěl přitom k následujícím skutkovým a právním závěrům:

Žalovaná se ke splnění potřebné doby pojištění žalobcem vyjádřila na straně 4 napadeného rozhodnutí. Uvedla, že žalobce byl podle evidence OSSZ Pardubice osobou samostatně výdělečně činnou od 6.3.1990 do 31.3.2001, v letech 1991 až 1995 neuhradil pojistné, v letech 1996 až 2001 pak výkon jeho výdělečné činnosti nezaložil účast na důchodovém pojištění z důvodu nulových vyměřovacích základů. Dále žalovaná poukázala na ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, podle něhož je dobou pojištění po 31.12.1995 doba účasti na pojištění, za kterou bylo zapláceno v ČR pojistné. Následně žalovaná dospěla k tomuto závěru: „Z hlediska zdp (zákon o důchodovém pojištění – poznámka soudu) není rozhodné, z jakých důvodů nebylo pojistné hrazeno. Otázka zavinění správce konkurzní podstaty tudíž není, ani v případě, že by mu bylo zavinění na nezaplacení pojistného za účastníka řízení prokázáno, relevantní z hlediska zápočtu dob, potažmo nároku účastníka řízení na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Pokud by však na základě výsledku konkurzního, občanskoprávního, popřípadě trestněprávního soudního řízení došlo k úhradě pojistného za období let 1991 až 2001, mělo by to zásadní důsledky z hlediska nároku účastníka řízení na invalidní důchod. Po ukončení soudního sporu se správcem konkurzní podstaty, který podle tvrzení účastníka řízení v současnosti projednává Vrchní soud v Praze, se účastník řízení může v případě výše zmíněného doplacení pojistného kdykoliv znovu obrátit na místně příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení s novou žádostí o invalidní důchod. Stejně tak může postupovat i v případě doložení jiných dob pojištění nebo náhradních dob pojištění (zaměstnání, dohoda o pracovní činnosti, péče o osobu závislou ve stupni II. a vyšším apod.) náležejících do rozhodného období let 1990 až 2010..... Podle posudku lékaře ČSSZ ze dne 1.12.2011 vznikla invalidita účastníka řízení dnem 14.9.2010. Jelikož ke dni vzniku invalidity byl účastník řízení starší 28 let, potřebná doba pojištění pro vznik nároku na plný invalidní důchod podle § 40 odst. 1 písm. f) zdp, ve znění platném ke dni vzniku invalidity, činí 5 let. Podle § 40 odst. 2 věty první zdp se tato doba zjišťuje za období posledních 10 let před vznikem invalidity, tj. od 14.9.2000 do 13.9.2010. Účastník řízení získal v uvedeném období pouze 1 rok doby pojištění. Podle § 40 odst. 2 věty druhé zdp se u pojištěnce staršího 38 let považuje podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před

vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Účastník řízení nesplňuje podmínku potřebné doby pojištění ani v tomto případě, neboť v rozhodném období od 14.9.1990 do 13.9.2010 získal rovněž pouze 1 rok pojištění.“

Podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném v době rozhodování správního orgánu: Pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.“ V žalobcově případě tedy pro přiznání invalidního důchodu bylo zapotřebí splnění dvou podmínek:

- invalidita a
- potřebná doba pojištění.

O tom, že žalobce je invalidní, a to pro invaliditu III. stupně, není sporu. Tato byla žalovanou zjištěna, přičemž jako datum jejího vzniku byl určen den 14.9.2010.

Pokud se týká potřebné doby pojištění, ta u žalobce podle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění činí 5 let a podle § 40 odst. 2 se zjišťuje z období 10 let před vznikem invalidity, resp. z období 20 let před vznikem invalidy, pak ovšem činí 10 let.

Podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění: „Pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny osoby samostatně výdělečně činné.“ Podle § 11 odst. 1 písm. a) téhož zákona je dobou pojištění po 31.12.1995 doba účasti na pojištění, za kterou bylo zapláceno pojistné.

Podle § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění: „Za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.“ Před 1.1.1996 pak účast na pojištění upravoval zákon č. 100/1988 Sb., který stanovil v § 8 odst. 1 písm. g), že zaměstnáním se rozumí i činnost osob samostatně výdělečně činných, a v § 8 odst. 4, že k činnosti osob samostatně výdělečně činných se přihlédne jako k době zaměstnání, pokud bylo zapláceno pojistné.

Žalobce v žalobě nespороval skutková zjištění učiněná žalovanou, tedy to, že byl v evidenci OSSZ veden jako osoba samostatně výdělečně činná od 6.3.1990 do 31.3.2001, v letech 1991 až 1995 neuhradil pojistné, v letech 1996 až 2001 výkon jeho výdělečné činnosti nezaložil účast na důchodovém pojištění z důvodu nulových vyměřovacích základů a v období od 14.9.1990 do 13.9.2010 získal pouze 1 rok doby pojištění. Tato zjištění naopak potvrzoval, když uvedl, že je od roku 1999 v konkursu, od roku 2001 má pozastavenou živnost, nevykonává žádnou živnost a od 14.9.2010 je na neschopence a nemocný. Z výše citovaných zákonných ustanovení pak jednoznačně vyplývá, že pro přiznání invalidního důchodu je vedle invalidity třeba splnit podmínku potřebné doby pojištění, když takovou „potřebnou dobou pojištění“ je doba účasti na pojištění, za kterou bylo zapláceno pojistné. Žalovaná se tedy správně soustředila na tuto otázku a správně vyvodila, že nezaplacení pojistného způsobuje nesplnění podmínky potřebné doby pojištění a nutně tedy musí vést k zamítnutí žádosti o přiznání invalidního důchodu. Žalobce přitom nedoložil jinou či náhradní dobu pojištění. Žalovaná se s tvrzeními žalobce vypořádala, a to dostatečně podrobně a srozumitelně. Doplatení pojistného správcem konkursní podstaty pak nelze ani ve správním ani v tomto soudním řízení řešit, neboť ani správní orgán v rámci posuzování

žádosti o invalidní důchod, ani soud ve správním soudnictví nejsou oprávněni uložit správci konkursní podstaty povinnost doplacení pojistného za žalobce. Tuto otázku musí žalobce začít řešit přímo se správcem, v rámci probíhajícího konkursního řízení, v krajním případě i formou podání žaloby proti správci. Postavení celé záležitosti pojistného za dobu probíhajícího konkursního řízení najisto je podle soudu o to naléhavější, že z údajů živnostenského rejstříku přístupných na internetu soud zjistil, že žalobce nemá zaznamenáno pozastavení či přerušení živnosti. Při jakékoliv změně skutečností rozhodných pro posouzení žalobcova nároku na invalidní důchod (např. při doložení další doby pojištění) pak žalovaná posoudí splnění potřebných podmínek pro přiznání invalidního důchodu znovu a případně vydá nové rozhodnutí.

Soud tedy s ohledem na předcházející argumentaci uzavírá, že shledal žalobu nedůvodnou, a proto ji v souladu s § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1,2 s.ř.s., když úspěšné žalované jako správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů soudního řízení nenáleží a žalobce byl se žalobou neúspěšný, tudíž mu náhrada nákladů nepřísluší.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost **ve lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Řízení o kasační stížnosti v řízení o věcech důchodového pojištění je od soudního poplatku osvobozeno (§ 11 odst. 1 písm. b/ a §§ 11 odst. 3 písm. f/ zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů).

V Pardubicích dne 5.12.2012

Mgr. Monika Chaloupková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová